

20 257

Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs met betrekking tot onderwijs in een multiculturele samenleving

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 23 december 1988

Op 15 november 1988 heeft de vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen van de Eerste Kamer het voorlopig verslag vastgesteld ten aanzien van het voorstel van wet houdende wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs met betrekking tot onderwijs in een multiculturele samenleving.

In het onderstaande gaan wij in op de vragen die door verschillende fracties zijn gesteld.

De leden van de C.D.A.-fractie uitten hun twijfel over de vraag of – en zo ja, welke – wenselijke ontwikkelingen in de maatschappij via het onderwijs gerealiseerd moeten worden.

Wij merken hieromtrent op dat uitgangspunt voor de wetwijziging niet zo zeer is dat via het onderwijs wenselijke ontwikkelingen in de maatschappij tot stand worden gebracht maar dat de ontwikkelingen in de maatschappij in het onderwijs aan de orde komen. Op deze manier kunnen kinderen zich beter voorbereiden op een leven in deze maatschappij. Bovendien wordt aldus vorm gegeven aan in onze cultuur algemeen aanvaarde waarden als tolerantie, het samen kunnen leven en werken met mensen van een andere religieuze/culturele achtergrond en wordt discriminatie en racisme tegengegaan.

De leden van de fractie van de V.V.D. twijfelden aan de wenselijkheid de materie in wetgeving vast te leggen en ontvingen graag een reactie hierop. Met betrekking tot deze opmerking van de leden van de V.V.D.-fractie merken wij op dat naar onze opvatting door het wettelijk regelen van het interculturele onderwijs (ICO) de vrijblijvendheid omtrent dit onderwerp weggenomen wordt. Door de bepaling als bedoeld in dit wetsvoorstel zijn de bevoegde gezagsorganen van de scholen voor voortgezet onderwijs verplicht zich bij het opstellen van het leerplan te bezinnen op de vraag op welke wijze zij aandacht willen besteden aan het feit dat leerlingen opgroeien in een multiculturele samenleving. Aan dit aspect moet bij het opstellen van het leerplan duidelijk aandacht geschonken zijn.

Het lid van de G.P.V.-fractie was het niet eens met de opmerking dat ook in het geval men het niet eens is met de waarden en normen van culturele minderheden, je deze waarden en normen moet accepteren. Er kan zich – aldus dit lid – toch het geval voordoen dat bij culturele minderheden waarden en normen leven die in strijd zijn met de Nederlandse wetgeving. Naar aanleiding hiervan wijzen wij er op dat het feit dat men het niet eens is met bepaalde waarden en normen van andere culturen, niet hoeft te betekenen dat niet geaccepteerd wordt dat andere mensen deze waarden en normen wel hebben. Uiteraard vindt overigens dit accepteren zijn grenzen die in de Nederlandse wetgeving zijn gesteld.

Op de vraag van de C.D.A.-fractie of het niet wijzer zou zijn geweest eerst af te wachten op welke wijze het intercultureel onderwijs zich in het basisonderwijs ontwikkelt, zijn wij met de koepelorganisaties van mening dat het zaak is zo spoedig mogelijk de wettelijke basis voor het intercultureel onderwijs te leggen. Op de conferentie (25 november 1987) bleek dat men algemeen van mening was dat door een spoedige invoering een belangrijke stimulans kan worden gegeven aan een op het bestaande voortbouwende ontwikkeling van ICO.

De leden van de fractie van het C.D.A. stelden een vraag over de wijze waarop de inspectie de voornemens ten aanzien van het intercultureel onderwijs controleert.

In antwoord hierop stellen wij vast dat het wetsvoorstel inhoudt de verplichting voor de scholen zich bij de inrichting van hun onderwijs rekenschap te geven van het multiculturele aspect in de samenleving. Aan dit multiculturele aspect moet bij het opstellen van het leerplan duidelijk aandacht zijn gegeven. Via het tweede lid van artikel 24 kan dit door de inspectie worden gecontroleerd. Hoewel de doelstelling van het ICO duidelijk is, moet tevens gesteld worden dat de vormgeving er van nog niet geheel is uitgekristalliseerd. In verschillende beleidsnotities is hieraan aandacht gegeven. Gezien de terughoudendheid voor wat betreft de verplichting die het wetsvoorstel aan de scholen oplegt en het feit dat nadere concretisering aan de scholen zelf wordt overgelaten, gebruikmakend van tot nu toe verschenen notities en dergelijke, zal toetsing op de naleving van het voorgestelde wetsvoorstel marginaal van aard dienen te zijn en gericht op de mate van inspanning die de scholen zich getroost hebben om het ICO gestalte te geven in het leerplan.

De leden van de C.D.A.-fractie vragen op welke wijze de thans lopende projecten en de daarvoor beschikbare middelen over het land zijn verdeeld, welke de inhoud van die projecten is en welke uitstralingseffecten van die projecten verwacht worden.

Naar aanleiding hiervan merken wij op dat de thans lopende projecten betreffen het ICO-VO-project en het E.G.-project in Leiden. Voor faciliteiten ten behoeve van de deelnemende scholen en directe ondersteuning is in het ICO-VO-project f 300 000 op jaarbasis beschikbaar. Dit betreft scholen in Almere, Apeldoorn, Amsterdam, Enschede, Den Haag, Rotterdam, Tilburg en IJmuiden. In het E.G.-project, waar voor de ontwikkeling van lesmateriaal met name door, en soms in samenwerking met, de Universiteit van Leiden geschiedt, nemen scholen deel uit de volgende plaatsen: Veldhoven, Ede, Arnhem, Den Haag, Haaksbergen, Oldenzaal en Leiden. Voor dit project wordt op jaarbasis f 175 000 beschikbaar gesteld, door de Europese Commissie ± f 200 000 en worden tevens door de Universiteit Leiden middelen geïnvesteerd.

In de projecten worden interculturele leermiddelen ontwikkeld voor de vakken Nederlands, techniek, biologie, aardrijkskunde, geschiedenis en maatschappijleer en worden strategieën ontwikkeld en uitgeprobeerd om ICO in de totale schoolorganisatie te verankeren. In netwerkbijskomsten worden niet direct in deze projecten deelnemende scholen in de gelegenheid gesteld, kennis te maken met de ontwikkelde producten. De

leden van de fractie van het C.D.A. vroegen of geen extra kosten te verwachten zijn bijvoorbeeld van de uitbreiding van de controletaak van de inspecties, nieuwe advies- en ondersteuningstaken voor schoolverzorgingsinstellingen en het verspreiden van kennis en ervaring uit de projecten.

In antwoord hierop delen wij mee te verwachten dat met de huidige middelen kan worden volstaan. Geleidelijk aan zal een verschuiving in de besteding plaats kunnen vinden in de richting van implementatie en scholing.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
N. J. Ginjaar-Maas

De Minister van Landbouw en Visserij,
G. J. M. Braks